

Opgave 5 Olieprijzenoorlog in het vat

De oliemarkt is een wispelturige markt, dit werd goed zichtbaar kort na de uitbraak van het coronavirus in 2020.

Uit een krant, maart 2020:

Een gigantische klap voor de olieprijs: binnen één dag met 30% gedaald naar US\$ 30 per vat ruwe olie. Voor deze historische prijsdaling zijn twee belangrijke oorzaken. Ten eerste werd in China – vanwege een uitbraak van het coronavirus – een groot deel van de industrie tijdelijk stilgelegd. China is 's werelds grootste importeur van olie. Ten tweede is tussen Rusland en Saoedi-Arabië een concurrentiestrijd om meer marktaandeel uitgebroken. Er is sprake van een beperkt aantal aanbieders die de oliemarkt domineren, namelijk Rusland, Saoedi-Arabië en de Verenigde Staten (VS).

- 1p **20** Citeer de zin uit het krantenbericht waaruit blijkt dat de prijsdaling van ruwe olie mede wordt veroorzaakt door een verandering van de vraag.

Gebruik het krantenbericht.

- 2p **21** Van welke marktform is er sprake op de markt voor ruwe olie? Verklaar je antwoord aan de hand van twee relevante kenmerken van deze marktform.

Het gevecht om marktaandeel kan opgevat worden als een simultaan spel.

Gebruik bron 1.

- 2p **22** Leg uit dat beide landen zich in een gevangenendilemma bevinden. Doe het als volgt:
- Leg uit of beide landen een dominante strategie hebben.
 - Beredeneer vervolgens dat er sprake is van een gevangenendilemma.

Gebruik bron 1.

- 2p **23** Verklaar de uitkomst in de cel rechtsonder in de tabel. Betrek in je antwoord de prijselasticiteit van de vraag.

De dalende olieprijsen waren aanleiding voor Saoedi-Arabië en Rusland om met elkaar in overleg te gaan. De Saoedische minister van Energie stelde: “We bevinden ons in een gevangenendilemma. Daarom stel ik voor dat we afspraken maken over de maximale hoeveelheid olie die we aanbieden om zo de prijzen te verhogen.”

De Russische minister van Energie reageerde op zijn Saoedische collega: “Laten we wachten met afspraken maken tot de VS hebben gereageerd op de prijsdaling. Als de VS de huidige productie handhaven, kunnen zij bij een prijsdaling van 30% naar US\$ 30 per vat niet winstgevend produceren, terwijl zij dat bij de oude prijs wel konden. Ik verwacht dat de VS de oliemarkt zullen verlaten, zodat de concurrentie op lange termijn wordt beperkt.”

Gebruik bron 2.

- 2p **24** Toon met een berekening aan dat de VS bij de nieuwe prijs niet winstgevend kunnen produceren, terwijl zij dat bij de oude prijs wel konden.

Gebruik bron 2.

- 2p **25** Zal de VS op korte termijn de olieproductie stoppen en de oliemarkt verlaten? Verklaar je antwoord.

De dalende olieprijs had ook gevolgen voor andere markten. Zo bleek de prijs voor het gebruik van olietankers voor olieopslag juist te zijn gestegen met meer dan 1.000%. Daarnaast verwachtten analisten dat de dalende olieprijs ertoe kan leiden dat investeerders in duurzame energieproductie een lagere winstgevendheid op hun investeringen behalen.

- 2p **26** Beredeneer op welke manier de dalende olieprijs kan leiden tot een prijsstijging van het gebruik van olietankers voor olieopslag.
- 2p **27** Beredeneer op welke manier de dalende olieprijs ertoe kan leiden dat investeerders in duurzame energieproductie een lagere winstgevendheid op hun investeringen behalen.

Let op: de laatste vragen van dit examen staan op de volgende pagina.